

The Influence of Corruption Control on Gross National Happiness

Kamalas Yaowanit

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage of Pathumtani Province, Thailand

E-mail: kamalas@vru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1118-4763>

Received 15/05/2025

Revised 19/05/2025

Accepted 01/06/2025

Abstract

Background and Objectives: The development of countries in the past two decades aimed at making their people happy rather than enhancing their economy. Since many countries with good control of corruption also have high scores on people's happiness, there should be a study examining the influence of control of corruption on people's happiness to make a clear judgment whether it has influence or not, and how.

Methodology: The Data used in this research were the control of corruption collected by the World Bank, and the countries' happiness score collected by the World Happiness Report. The data from 123 countries were analyzed by simple regression.

Results: The analysis showed that the control of corruption can explain 49.6% of the variation in people's happiness. The coefficient of the control of corruption is 0.82

Conclusions: The control of corruption affects people's happiness. Therefore, we should support various mechanisms of corruption control through improvements in people's awareness of the importance of their participation and the importance of controlling corruption to enhance people's happiness further.

Keywords: Corruption Control; Gross National Happiness; Public Administration

อิทธิพลที่การควบคุมทุจริตมีต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ

กัมลาศ เยาวะนิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การพัฒนาประเทศในช่วง 1-2 ทศวรรษที่ผ่านมา มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การทำให้ประชาชนในประเทศมีความสุข มากกว่าที่จะมุ่งไปที่เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว หลายประเทศที่มีการควบคุมการทุจริตที่ดีเป็นอันดับต้น ๆ เป็นประเทศที่ประชาชนมีความสุขมากเป็นอันดับต้น ๆ ด้วยเช่นกัน จึงควรมีการศึกษาอิทธิพลของการควบคุมการทุจริตขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยครั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลที่การควบคุมการทุจริตมีต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ ว่ามีอิทธิพลหรือไม่ และอย่างไร

ระเบียบวิธีวิจัย: การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลระดับการควบคุมการทุจริตจากการรวบรวมของธนาคารโลก และข้อมูลความสุขมวลรวมประชาชาติ วิเคราะห์ข้อมูลระดับประเทศจำนวน 123 ประเทศ ด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย

ผลการวิจัย: จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้พบว่าการควบคุมการทุจริตสามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของประชาชนในประเทศได้ร้อยละ 49.6 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรการควบคุมการทุจริตเท่ากับ 0.82

สรุปผล: การควบคุมการทุจริตมีผลต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้เกิดการควบคุมการทุจริตจากการส่งเสริมการตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของตนเองและความสำคัญของการควบคุมการทุจริต เพื่อลดการควบคุมการทุจริตของรัฐบาล และส่งผลดีต่อการเสริมสร้างความสุขมวลรวมประชาชาติต่อไป

คำสำคัญ: การควบคุมการทุจริต; ความสุขมวลรวมประชาชาติ; การบริหารงานภาครัฐ

บทนำ

การพัฒนาประเทศของแต่ละประเทศต่างมุ่งเน้นให้ประชาชนในประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดี ในครั้งหนึ่ง ศาสตร์ทางด้านการบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ โดยมุ่งหวังว่าเมื่อเกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจแล้ว ก็จะทำให้เกิดความมั่งคั่ง และความมั่งคั่งนั้นจะถูกเปลี่ยนเป็นคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ในที่สุด การพัฒนาในแนวทางนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศให้สูงขึ้น ผลจากการพัฒนาที่มุ่งเน้นผลทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวจนละเลยความสำคัญของผลทางด้านอื่น เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม เป็นต้น ทำให้เกิดการทบทวนว่าการพัฒนาที่แท้จริงนั้นควรมุ่งเน้นไปในทิศทางใด เมื่อประมาณ 1-2 ทศวรรษที่ผ่านมา ได้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศมีความสุข ได้มีความพยายามของนักวิชาการที่มีฐานมาจากสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ในการที่จะวัดความสุขมวลรวมประชาชาติ (GNH: gross national happiness) (World Happiness Report: 2021) และแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความสุขนี้ส่งผลต่อแนวคิดเกี่ยวกับการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจที่มีอยู่เดิมถูกลดทอนความสำคัญลง เพราะจริง ๆ แล้วการพัฒนาทางเศรษฐกิจนั้นก็เกินไปเพื่อให้เกิดความสุข การพัฒนาทางเศรษฐกิจไม่ได้เป็นเป้าหมายในตัวเอง แต่ว่าเป็นเครื่องมือพาไปสู่ความสุขอีกทอดหนึ่ง การตระหนักได้เช่นนี้จึงทำให้เกิดความสนใจศึกษาเรื่องความสุขของประชาชนในแต่ละประเทศมากยิ่งขึ้นในช่วง 1-2 ทศวรรษที่ผ่านมา

การศึกษาเรื่องความสุขในระดับประเทศที่ได้มีการศึกษากันนั้น มีตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบในการวัดความสุขหลายประการ อย่างเช่น การวัดความสุขใน World Happiness Report นั้น เป็นผลจากการวัดความสุขใน 6 ด้านด้วยกัน เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อประชากร การสนับสนุนทางสังคม การมีสุขภาพที่ดี เป็น

ต้น จากการศึกษาในเบื้องต้นของผู้วิจัยทั้งในเรื่องการทุจริต และเรื่องความสุขของคนในชาติ ทำให้พบว่ามีสิ่งที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่าประเทศที่มีการรับรู้การทุจริตต่ำ มักจะเป็นประเทศที่มีความสุขมาก เช่น เดนมาร์ก ฟินแลนด์ นอร์เวย์ นิวซีแลนด์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น ซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ใน 10 อันดับที่ดีที่สุดทั้งเรื่องความสุขและการทุจริต จากข้อสังเกตดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลและทำวิจัยครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ว่าการทุจริตมีอิทธิพลต่อความสุขหรือไม่ เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นและนำไปสู่การสร้างข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมความสุขมากยิ่งขึ้นต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

การควบคุมการทุจริตในประเทศมีอิทธิพลในทางบวกต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของการควบคุมการทุจริตในประเทศมีต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ โดยศึกษาจากคะแนนการควบคุมการทุจริตและความสุขมวลรวมประชาชาติในปี ค.ศ. 2023

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมเพื่อการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การทุจริต การศึกษาเกี่ยวกับความสุขของประเทศต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตกับความสุขมวลรวมประชาชาติ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การทุจริต

ในทางวิชาการได้ให้ความหมายของการทุจริตคอร์รัปชันไว้แตกต่างกันไปตามขอบเขตที่แต่ละท่านมุ่งหมายที่จะอธิบายปรากฏการณ์การทุจริต กล่าวคือ ท่านที่ศึกษาการทุจริตในภาครัฐมักกำหนดความหมายของการทุจริตคอร์รัปชันไว้ว่าเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนำทรัพย์สินของรัฐไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน อย่างเช่น Schleifer และ Vishny (1993) แต่ถ้าหากมองว่าการทุจริตเกิดขึ้นได้ทั้งในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ก็จะทำให้นิยามไว้อย่างกว้าง ๆ ว่าหมายถึง การใช้อำนาจที่ได้รับมาในทางที่ผิดเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน (องค์การความโปร่งใสนานาชาติ, 2000 อ้างถึงใน วิษณุพงษ์ โพธิพิรุฬห์ และอังศุธร ศรีสุทธิสอาด, 2563) จึงเห็นได้ว่าการทุจริตนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในองค์กรทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน เกิดขึ้นทั้งในประเทศที่ร่ำรวยและประเทศที่ยากจน (Klittgaard, 1998) โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของการคอร์รัปชันนั้นสามารถแสดงออกมาได้เป็นสมการของ Klittgaard (1998) และถอดความออกมาได้ว่าการผูกขาด (monopoly) และโอกาสการใช้ดุลยพินิจ (discretion) เป็นสองสิ่งที่ทำให้เกิดการทุจริตมากยิ่งขึ้น ส่วนความรับผิดชอบในผลงาน (accountability) เป็นสิ่งที่ทำให้การคอร์รัปชันลดลง

หากพิจารณาความหมายของการทุจริตข้างต้น สามารถอนุมานถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังการทุจริตได้ว่าผลโดยตรงก็คือการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ขององค์กรจะมีประสิทธิภาพลดลง เพราะการที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจจะรับผลประโยชน์จากภายนอก ย่อมต้องเกิดจากการแลกเปลี่ยนกับการเสียผลประโยชน์ขององค์กรไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอย่างแน่นอน ส่วนผลโดยอ้อมที่จะตามมาก็คือบุคลากรขององค์กรที่ต้องการจะทำหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาจะพบกับความลำบากในการทำงาน เพราะไม่สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผลได้ ผลอีกอย่างที่จะตามมาก็คือเกิดระบบพวกพ้องในองค์กร โดยกลุ่มคนที่ได้ประโยชน์จากการทุจริตก็จะรวมกลุ่มกันทั้งสองเรื่องนี้จะนำไปสู่การลดลงของขวัญกำลังใจของบุคลากรที่มีคุณภาพ ผลต่อเนื่องที่ส่งต่อไปสู่ภายนอกองค์กรก็คือทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น ๆ ไม่ให้ความเชื่อถือในองค์กร และถ้าหากพิจารณาในระดับสังคม

เมื่อประชาชนมีความรู้สึกไม่เชื่อถือนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์การภาครัฐของตนเองแล้ว ก็อาจจะทำให้มีความสุขลดลงได้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงผลในแง่มุมนี้อีกในส่วนต่อไป

การศึกษาเกี่ยวกับความสุขของประเทศต่าง ๆ

การจะทราบถึงข้อมูลความสุขมวลรวมประชาชาติของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน แหล่งข้อมูลที่เข้าถึงได้อย่างสะดวก คือ รายงานความสุขของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (World Happiness Report) (World Happiness Report: 2024) เป็นรายงานรายปีโดยเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (UNSDSN: United Nations Sustainable Development Solutions Network) ใช้ข้อมูลจากรายงานผลการสำรวจผู้คนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (Gallup world poll) อันที่จริงการสำรวจในเรื่องที่ใกล้เคียงกับเรื่องความสุขนี้ก็มีเช่นเดียวกัน เช่น การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิต ซึ่งจะสำรวจกับแบบเฉพาะเจาะจงในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง เช่น การสำรวจในยุโรปที่เรียกว่า Euro-Barometer ที่มีข้อมูลย้อนหลังไปจนถึงปี ค.ศ. 1973 ซึ่งพบเห็นได้ผลงานวิจัยของ Inglehart (1988) นอกจากไปจากการศึกษาในยุโรปแล้วก็ได้มีการศึกษาลาย ๆ กันจากภูมิภาคละตินอเมริกาที่เรียกว่า Latinobarometer ที่พบข้อมูลย้อนหลังไปจนถึงปี ค.ศ. 1997 ในผลงานของ Graham and Pettinato (2001) การสำรวจที่ทำในวงกว้างครอบคลุมหลายภูมิภาคก็จะมีผลการสำรวจของ Ipsos ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยเพื่อให้สารสนเทศสำคัญแก่นักลงทุนที่จะตัดสินใจลงทุนในประเทศต่าง ๆ ผลการสำรวจล่าสุด แสดงให้เห็นว่าจาก 30 ประเทศที่ได้สำรวจมา ประเทศไทยมีผู้ที่ตอบว่ามีความสุขร้อยละ 79 (มีความสุขมากร้อยละ 18 และค่อนข้างมีความสุขร้อยละ 61) (Ipsos, 2025) อย่างไรก็ตาม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับผลที่การทุจริตมีต่อความสุข โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากประเทศต่าง ๆ ในโลกให้ได้จำนวนประเทศมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้เขียนจึงเลือกใช้ข้อมูลจาก World Happiness Report เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลที่เก็บข้อมูลในวงกว้าง และมีรายละเอียดเหมาะสมกับการวิเคราะห์มากที่สุด โดยความสุขนี้แยกออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การมีสุขภาพที่ดี เสรีภาพในการดำเนินชีวิต ความเอื้ออาทร และการรับรู้การทุจริต

อิทธิพลที่การทุจริตมีต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ

การพิจารณาว่าการทุจริตมีผลต่อความสุขมวลรวมประชาชาติหรือไม่ และมีผลอย่างไรนั้นสามารถพิจารณาได้ทั้งจากในแง่ของวิธีการวัดความสุข และในแง่ของความรู้สึกในระดับบุคคล กล่าวคือ ในแง่ของวิธีการวัดความสุขมวลรวมประชาชาติ หากสืบค้นลงไปถึงองค์ประกอบของการวัดความสุขแล้วจะพบว่าความสุขประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การธำรงรักษาวัฒนธรรม การธำรงรักษาสภาพแวดล้อม และธรรมาภิบาล ซึ่งองค์ประกอบด้านธรรมาภิบาลนี้เป็นสิ่งที่แปรผันในทางตรงกันข้ามกับการรับรู้การทุจริต จึงอนุมานได้ว่าเมื่อการทุจริตมากขึ้นก็จะทำให้คะแนนธรรมาภิบาลลดลง และทำให้ความสุขลดลง นอกจากนี้ การทุจริตยังเป็นปัญหาต่อการบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ ในสังคมทำให้ไม่สามารถทำได้เหมาะสม คุ่มค่า เช่น การดำเนินนโยบายของรัฐบาลในด้านสาธารณสุข หรือด้านการศึกษา หรือด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ส่วนการพิจารณาอีกในแง่ของความรู้สึกของประชาชนในสังคม ซึ่งเป็นการพิจารณาในระดับบุคคลนั้นสามารถพิจารณาได้ว่าเมื่อการทุจริตเพิ่มขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่มีการทุจริตนั้นก็ย่อมจะรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรม ความไม่ถูกต้องตรงไปตรงมา การได้ประสบกับภาวะเช่นนี้ย่อมส่งผลต่อความสุขที่บุคคลมีได้ในที่สุด

จากการสำรวจผลการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตกับความสุขมวลรวมประชาชาติ พบว่ามีผลงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

ผลการศึกษาของ Veenhoven (2011) แม้จะไม่ได้ศึกษาเรื่องการทุจริตกับความสุขโดยตรง แต่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของรัฐบาลกับความสุขของประชาชนใน 130 ประเทศ ใช้ข้อมูลของปี ค.ศ. 2006 ข้อสังเกตที่ผู้วิจัยพบก็คือมีความแตกต่างกันชัดเจนระหว่างคะแนนความสุขของประชาชนในประเทศโตโก กับ ประเทศเดนมาร์ก ความแตกต่างนี้เป็นผลมาจากคุณภาพของธรรมาภิบาล เมื่อคุณภาพของธรรมาภิบาลในประเทศใดดีเพียงพอก็เมื่อเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำแล้ว การส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นจากนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสุขที่มากขึ้นต่อไปตามสัดส่วน นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอข้อค้นพบว่าธรรมาภิบาลไม่เพียงแต่เพิ่มความสุขได้ หากแต่ยังทำให้ความเหลื่อมล้ำของความสุขลดลงได้อีกด้วย

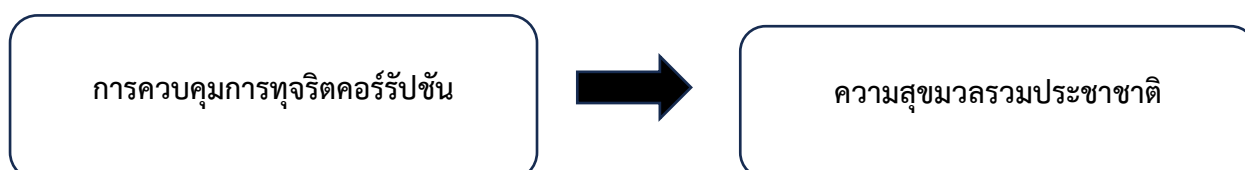
ผลการศึกษาของ Anderson (2016) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตกับความเป็นอยู่ที่ดีและความสุข โดยตัวแปรการทุจริตนั้นถูกศึกษาทั้งในแง่ของการรับรู้การทุจริต และการรับรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจบนผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าทั้งสองแง่มุมนี้ของการทุจริตมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อความสุข และความเป็นอยู่ที่ดี (เช่น อายุคาดหมายของประชากร อัตราการอ่านออกเขียนได้ เป็นต้น)

ผลการศึกษาของ Fang (2024) ศึกษาผลที่การทุจริตมีต่อความสุข ใช้ข้อมูลระดับประเทศของ 133 ประเทศ กำหนดให้การทุจริตเป็นตัวแปรอิสระ ความสุขของคนในประเทศเป็นตัวแปรตาม และวิเคราะห์โดยกำหนดให้ตัวแปรสำคัญหลายตัวแปรเป็นตัวแปรควบคุม (เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ความเป็นประชาธิปไตย ระดับการศึกษา เป็นต้น) ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริตนั้นมีผลต่อความสุขไม่ชัดเจนนักเนื่องจากมีตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นตัวแปรแทรกซ้อนความสัมพันธ์อยู่ตรงกลาง

จากผลการศึกษาทั้ง 3 ชิ้นข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีจุดร่วมกันในผลการวิจัยว่าการทุจริตมีผลต่อความสุขของประชาชน และสิ่งที่เหมือนกันอีกอย่างหนึ่งคือผู้วิจัยเหล่านั้นวัดระดับของการทุจริตด้วยการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริต อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะวัดการทุจริตโดยอาศัยดัชนีอื่นนอกเหนือไปจากการรับรู้เกี่ยวกับการทุจริต โดยจะนำเอาตัวชี้วัดเรื่องการควบคุมการทุจริตซึ่งเป็นดัชนีย่อยอันหนึ่งของธรรมาภิบาลมาเป็นตัวชี้วัดระดับการทุจริต ด้วยเหตุผล 3 ประการ ได้แก่ ประการแรกคือคะแนนการควบคุมการทุจริตเป็นการพิจารณาทั้งการทุจริตของทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนของประเทศที่ประเมิน ประการที่สองคือคะแนนการควบคุมการทุจริตมาจากการประมวลข้อมูลที่มาจากหลายแหล่งมากกว่า และประการที่สามคือเพื่อเป็นการใช้คะแนนเกี่ยวกับการทุจริตที่ต่างออกไปจากงานวิจัยอื่น ๆ ก่อนหน้านี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดว่าการควบคุมการทุจริตมีผลต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ กรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้จึงแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่าการควบคุมการทุจริตเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากสังคมใดมีการทุจริตจะมีผลเสียที่ตามมาหลายอย่าง ทั้งการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จะมีประสิทธิภาพลดลง การลดลงของขวัญกำลังใจในการทำงานเพราะไม่สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผลได้ การเกิดระบบพวกพ้องในองค์กร โดยกลุ่มคนที่ได้ประโยชน์จากการทุจริตก็จะรวมกลุ่มกัน ทั้งหมดนี้เมื่อประกอบกันเข้าเป็นภาพใหญ่ของระดับสังคมย่อมจะทำให้ประชาชนมีความสุขลดลงได้ แต่ในทางตรงกันข้ามสังคมนั้นมีการควบคุมการทุจริตที่เข้มแข็ง สามารถลดการทุจริตลงได้ก็จะตัดเหตุที่กระทบกับความสุขได้ ความสุขมวลรวมประชาชาติจึงน่าจะเพิ่มขึ้น

ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย: การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ อาศัยข้อมูลทุติยภูมิที่มีการเก็บรวบรวมไว้แล้ว มาทำการวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional) ระดับของการวิเคราะห์เป็นระดับประเทศ กล่าวคือ ข้อมูลการควบคุมการทุจริต และข้อมูลความสุขมวลรวมประชาชาติ ซึ่งข้อมูลทั้งสองส่วนนี้เป็นผลจากการประเมินในภาพรวมของแต่ละประเทศ

การรวบรวมข้อมูล: ข้อมูลเรื่องการควบคุมการทุจริตของแต่ละประเทศ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลระดับการควบคุมการทุจริตที่รวบรวมและเผยแพร่ไว้ในธนาคารข้อมูล (Data Bank) ของธนาคารโลก (World Bank, 2024) ทำให้ได้ข้อมูลการควบคุมการทุจริตในปี ค.ศ. 2023 ซึ่งเป็นปีล่าสุดที่รวบรวมข้อมูลไว้ มีจำนวนประเทศที่รวบรวมข้อมูลไว้ 213 ประเทศ

ส่วนข้อมูลความสุขมวลรวมประชาชาตินั้น ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลจากรายงาน World Happiness Report เป็นข้อมูลความสุขโดยรวมของประชาชนแต่ละประเทศ มาจากการรวบรวมขึ้นของเครือข่ายเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นความริเริ่มขององค์การสหประชาชาติ จัดทำรายงานเป็นรายปี โดยข้อมูลความสุขของแต่ละประเทศแต่ละปีจะมาจากการวิเคราะห์ผลสำรวจ Gallup World Poll ในช่วง 3 ปีก่อนหน้านั้น (World Happiness Report, 2021) เช่น รายงานความสุขของปี 2020 จะมาจากการวิเคราะห์ผลการสำรวจของปี 2017-2019 เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลรายงาน World Happiness Report ปี ค.ศ. 2023 มีจำนวนประเทศที่รวบรวมข้อมูลไว้ 137 ประเทศ

เนื่องจากข้อมูลจาก 2 แหล่งดังกล่าวมาจากแหล่งข้อมูลคนละแหล่ง มีจำนวนประเทศที่รวบรวมข้อมูลไว้ไม่เท่ากัน ทำให้ต้องมีการนำข้อมูลมาจับคู่เพื่อเลือกเฉพาะข้อมูลของประเทศที่ปรากฏอยู่ในข้อมูลทั้งสองแหล่ง ซึ่งจากการจับคู่และเทียบเคียงนี้ทำให้ได้ข้อมูลของทั้งหมด 123 ประเทศ และนำเข้าสู่การวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: เนื่องจากการวิจัยนี้วิเคราะห์ผลที่การควบคุมการทุจริตมีต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ โดยแหล่งข้อมูลทั้งสองตัวแปรได้รวบรวมข้อมูลระดับการควบคุมการทุจริตของประเทศต่าง ๆ 213 ประเทศ ส่วนข้อมูลความสุขมวลรวมประชาชาติได้รวบรวมข้อมูลประเทศต่าง ๆ ไว้จำนวน 137 ประเทศ (เป็น census-level data ทั้งสองส่วน) แต่เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างราบรื่นผู้เขียนจึงได้จับคู่และใช้เฉพาะข้อมูลประเทศที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลทั้ง 2 แหล่งทำให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์จำนวน 123 ประเทศ เป็นประชากรของการวิจัย และใช้ข้อมูลทั้งหมดนี้โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง การใช้ข้อมูลระดับทุติยภูมิทั้งหมดที่มีจากแหล่งที่มีผู้รวบรวมไว้แล้วทำให้ขาดข้อมูลของประเทศที่ไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ หรือของประเทศที่มีการรวบรวมข้อมูลไว้แต่ไม่ครบทั้ง 2 ตัวแปร แต่เป็นรวบรวมจากข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุดที่ทำได้ในปัจจุบัน

การวิเคราะห์ข้อมูล: ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความถดถอย (regression) แบบ OLS (ordinary least square) โดยในการวิเคราะห์ได้กำหนดให้การควบคุมการทุจริตเป็นตัวแปรอิสระ และความสุขมวลรวมประชาชาติเป็นตัวแปรตาม การวิเคราะห์ความถดถอยนี้จะมีข้อดีกว่าการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันตรงที่สามารถกำหนดได้ว่าตัวแปรใดเป็นเหตุและตัวแปรใดเป็นผล ไม่ใช่เพียงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปร โดยตรวจสอบเงื่อนไขที่สำคัญของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ในลักษณะสำคัญ 3 อย่าง ได้แก่ การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามด้วยการพล็อตกราฟความสัมพันธ์และพบว่าค่อนข้างเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้น การตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเป็นอิสระจากกันเนื่องจากเป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่ต่างกันและไม่มีความเกี่ยวข้องกัน และการตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรตาม ทำให้สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความถดถอยได้

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของการควบคุมการทุจริต และความสุขมวลรวมประชาชาติ ทำให้ทราบว่า การควบคุมการทุจริตมีค่าเฉลี่ย 0.028 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.998 ค่าสูงสุด 2.376 ค่าต่ำสุด -1.482 ความสุขมวลรวมประชาชาติมีค่าเฉลี่ย 5.581 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.160 ค่าสูงสุด 7.804 ค่าต่ำสุด 1.859 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของการควบคุมการทุจริตและความสุขมวลรวมประชาชาติ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
การควบคุมการทุจริต	0.028	0.998	2.376	-1.482
ความสุขมวลรวมประชาชาติ	5.581	1.160	7.804	1.859

จากการวิเคราะห์ความถดถอย (Regression) ด้วยโปรแกรมทางสถิติ เพื่อตอบคำถามว่าการควบคุมการทุจริต มีผลต่อความสุขมวลรวมของแต่ละประเทศหรือไม่ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการทุจริตสามารถพยากรณ์ความสุขมวลรวมประชาชาติได้ร้อยละ 49.6 ($R^2 = 0.496$, $R = 0.704$) ซึ่งเป็นระดับความสามารถในการพยากรณ์ที่มากพอสมควรสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะการวิจัยครั้งนี้ที่อาศัยข้อมูลระดับประเทศที่ยังมีตัวแปรแทรกซ้อนมากขึ้นไปอีก สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ควรพิจารณาควบคู่กับค่าความสามารถในการพยากรณ์ก็คือค่าสัมประสิทธิ์ (b) และระดับนัยสำคัญของอิทธิพล (sig.) ของตัวแปรอิสระ ซึ่งผลการวิเคราะห์เป็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 อิทธิพลที่การควบคุมการทุจริตมีต่อความสุขมวลรวมประชาชาติ

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	5.56	0.08		74.51	0.00
การควบคุมการทุจริต	0.82	0.08	0.70	10.91	0.00

จากค่าสัมประสิทธิ์ข้างต้น นำมาเขียนเป็นสมการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามได้ ดังนี้

$$\text{ความสุขมวลรวมประชาชาติ} = 5.56 + 0.82 (\text{การควบคุมการทุจริต})$$

สมการข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการควบคุมการทุจริตนั้นส่งผลในทางบวกต่อการความสุขมวลรวมประชาชาติ กล่าวคือ เมื่อการควบคุมการทุจริตมีค่าสูงขึ้น 1 ระดับคะแนน ก็จะส่งผลให้ความสุขมวลรวมประชาชาติสูงขึ้น 0.82 ระดับคะแนน อย่างในกรณีของประเทศไทยที่ในปี ค.ศ. 2023 มีคะแนนการควบคุมการทุจริต -0.489 ส่วนคะแนนความสุขมวลรวม 5.843 หากพัฒนาการควบคุมการทุจริตขึ้นไปได้ 1 คะแนนก็จะทำให้คะแนนความสุขมวลรวมสูงขึ้นจนมากกว่า 6 คะแนนได้

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อสังเกตที่สมควรจะนำมาอภิปราย 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ การเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้กับงานวิจัยอื่นก่อนหน้านี้ กับอีกข้อสังเกตหนึ่งคือข้อจำกัดและแนวทางในการวิจัยในเรื่องนี้ต่อไปในอนาคต

หากเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้กับงานวิจัยอื่นก่อนหน้านี้พบว่าสอดคล้องกับการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตกับความสุขมวลรวมประชาชาติที่มีผู้ศึกษาก่อนหน้านี้ในเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาของ Anderson (2016) เพราะในการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยก็สรุปผลการวิจัยออกมาว่าการทุจริตมีผลต่อความสุข หรือในการศึกษาของ Fang (2024) ซึ่งก็ได้ผลการศึกษาไปในทำนองเดียวกัน อย่างไรก็ตามหากนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเปรียบเทียบกับการวิจัยทั้ง 2 ผลงานนี้ก็จะพบว่ามีข้อแตกต่างในรายละเอียดบ้าง เพราะในผลงานของ Anderson และผลงานของ Fang นั้นศึกษาการทุจริตโดยดูจากการรับรู้การทุจริต แต่ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากการควบคุมการทุจริต การที่ได้ผลการวิจัยเหมือนกันแม้ว่าจะวัดการทุจริตจากคนละมุมมองเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าการตัวชี้วัดการคอร์รัปชันทั้ง 2 ส่วนนี้มีความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยมีตัวเลือกมากและสามารถเลือกใช้ตัวชี้วัดที่สนใจได้ ส่วนข้อแตกต่างระหว่างการวิจัยครั้งนี้กับอีก 2 ผลงานที่กล่าวถึงข้างต้นก็คือวิธีการในการวิเคราะห์ ในผลงานของ Anderson ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์แต่ไม่ได้สามารถยืนยันได้ว่าการทุจริตมีอิทธิพลต่อความสุขหรือไม่ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการวิจัยของ Fang และการวิจัยครั้งนี้ที่อาศัยการวิเคราะห์อิทธิพล (ไม่ใช่เพียงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์) มีส่วนในการสร้างความชัดเจนให้เห็นความเชื่อมโยงเชิงเหตุผลระหว่างการทุจริตกับความสุขได้ชัดเจนขึ้น

ในเรื่องของข้อจำกัดและแนวทางการวิจัยในเรื่องนี้ต่อไปในอนาคตนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผลการวิจัยครั้งนี้ที่ได้ผลว่าการควบคุมการทุจริตสามารถอธิบายความผันแปรของความสุขได้ร้อยละ 49.6 ซึ่งถือว่าไม่มาก

นัก แม้ว่าประสิทธิภาพของการทุจริตจะเป็นอิทธิพลที่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ก็ตาม (พิจารณาจากค่า sig. ในตารางที่ 2) แต่น่าจะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นหากมีการวิจัยที่บรรจุตัวแปรอื่นที่น่าจะส่งผลต่อความสุขเข้าไปเพิ่มเติม เพื่อให้แสวงหาแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนมีความสุขมากขึ้นได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการควบคุมการทุจริตมีผลต่อความสุขมวลรวม ดังนั้น จึงควรส่งเสริมเรื่องการควบคุมการทุจริตให้เข้มงวดยิ่งขึ้น สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อก็คือว่าการควบคุมการทุจริตประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ซึ่งเมื่อตามไปดูรายละเอียดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการทุจริตเพื่อประเมินการควบคุมการทุจริตของแต่ละประเทศแล้วจะพบว่าประกอบไปด้วย การควบคุมไม่ให้เกิดการรับสินบน การใช้ประโยชน์จากงบประมาณอย่างไม่ถูกต้อง ความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่ และการครอบครองผลประโยชน์สาธารณะโดยคนกลุ่มเดียว ซึ่งการจะควบคุมไม่ให้เกิดเรื่องเหล่านี้ต้องอาศัยทั้งการปรับปรุงการทำงานของรัฐบาลเอง และความร่วมมือของประชาชนในสังคมที่จะช่วยกันสอดส่องอย่างต่อเนื่อง การจะทำให้เกิดการปรับปรุงทั้งสองทางนี้ขึ้นมาได้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรเริ่มจากฝั่งประชาชน กล่าวคือ จะต้องเผยแพร่ความเข้าใจที่ถูกต้องว่าประชาชนมีสิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา (ในฐานะที่เป็นหน่วยงานสร้างพื้นฐานทางการศึกษา) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ในฐานะที่เป็นหน่วยงานรัฐที่ใกล้ชิดประชาชนที่สุด) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมการทุจริต) ที่จะทำให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลมากขึ้นเป็นอันดับแรก ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังการปรับปรุงกลไกการทำงานของรัฐบาลให้โปร่งใสมากยิ่งขึ้นซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สองเกิดขึ้นได้โดยอัตโนมัติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาต่อไปว่ามีปัจจัยอื่นใดที่มีปฏิสัมพันธ์กับการควบคุมการทุจริต และสามารถส่งผลต่อความสุขมวลรวมประชาชาติอีกหรือไม่ เพราะปัจจัยเหล่านั้นอาจแทรกซ้อนความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตกับความสุขมวลรวมได้ (เช่น ประสิทธิภาพการทำงานของรัฐบาล) การศึกษาเรื่องนี้ต่อไปในอนาคตอาจใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุ หรืออาจจะเป็นการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลเพื่อให้ได้ความเข้าใจเรื่องนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยในระดับที่เล็กเพื่อเสริมผลการวิจัยครั้งนี้ที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับประเทศ โดยอาจทำการวิจัยเรื่องการทุจริตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่ามีผลทำให้ประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความสุขมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

วิชญพงษ์ โพธิ์พิรุฬห์, และ อังศุธร ศรีสุทธิสอาด. (2563). *ราชการไทยไร้คอร์รัปชัน: การสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการแจ้งเบาะแสการทุจริต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

Anderson, T. (2016). A global examination of the relationship between corruption and well-being and happiness. *Journal of Politics and Democratization*, 1(1), 1–22.

- Fang, C. (2024). A cross-national study on how corruption affects happiness. In *Proceedings of the 2nd International Conference on Global Politics and Socio-Humanities* (pp. 80–92). <https://doi.org/10.54254/2753-7048/64/20240999>
- Graham, C., & Pettinato, S. (2001). Happiness, markets, and democracy: Latin America in comparative perspective. *Journal of Happiness Studies*, 2, 237–268.
<https://doi.org/10.1023/A:1011860027447>
- Inglehart, R. (1988). The renaissance of political culture. *American Political Science Review*, 82(4), 1203–1230.
- Ipsos. (2025). *Thailand's happiness: A delicate balance between finances and well-being*.
<https://www.ipsos.com/en-th/thailands-happiness-delicate-balance-between-finances-and-well-being>
- Klitgaard, R. (1998). International cooperation against corruption. *Finance & Development*, 35, 3–6. <https://www.imf.org/external/Pubs/FT/fandd/1998/03/pdf/klitgaar.pdf>
- Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1993). Corruption. *The Quarterly Journal of Economics*, 108(3), 599–617.
- Veenhoven, R. (2011). World database of happiness: Example of a focused ‘findings archive’. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1808609>
- World Bank. (2024). *Worldwide governance indicators*.
<https://info.worldbank.org/governance/wgi/>
- World Happiness Report. (2021). *World Happiness Report – FAQ*.
<https://worldhappiness.report/faq/>
- World Happiness Report. (2024). *World Happiness Report archive*.
<https://worldhappiness.report/archive/>